Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
NIILO JÄÄSKINEN
esitatud 16. juulil 2015[1]

Kohtuasi C-603/13 P

Galp Energía España, SA
Petróleos de Portugal (Petrogal), SA
Galp Energia, SGPS, SA
versus

Euroopa Komisjon

Apellatsioonkaebus — Keelatud kokkulepped — Tee-ehitusel kasutatava bituumeni Hispaania turg — Turu jagamine ja hindade kindlaksmääramine — Täielik pädevus — Ne ultra petita põhimõte — Õigus õiglasele kohtulikule arutamisele — Kaitseõigused — Võistlevuse põhimõte — Üks ja vältav rikkumine — Väidetav teadlikkus õigusvastase kartelli teiste osaliste rakendatud järelevalvesüsteemist ja hüvitamise mehhanismist — Tõendite moonutamine

I. **Sissejuhatus**

1. Euroopa Kohtu menetluses oleva kohtuasja ese on apellatsioonkaebus, mille äriühingute Galp Energía España, SA, Petróleos de Portugal (Petrogal), SA ja Galp Energia, SGPS, SA (edaspidi koos „apellandid”) grupp esitas Üldkohtu 16. septembri 2013. aasta otsuse peale kohtuasjas Galp Energía España jt *vs*. komisjon (T-462/07, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”)[2], millega Üldkohus osaliselt rahuldas nende nõude tühistada komisjoni otsus K(2007) 4441 lõplik[3] (edaspidi „vaidlusalune otsus”) ning nende teise võimalusena esitatud nõude vähendada neile määratud trahvi summat.

2. Kohtu palvel analüüsin käesolevas ettepanekus vaid apellatsioonkaebuse teist väidet, mis on käesoleva vaidluse keskmes ja mis sisuliselt tõstatab küsimuse Üldkohtu täieliku pädevuse piiride kohta. Allpool toodud kaalutlustel ületas Üldkohus minu hinnangul neid piire ja seetõttu tuleb apellatsioonkaebus rahuldada. Ma leian nimelt, et täielik pädevus ei anna Üldkohtule õigust tuvastada rikkumine, mille olemasolu ei ole komisjoni otsuses tõendatud.

II. **Vaidluse taust**

3. Vaidluse taust on esitatud viidatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–85.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — EU:T:2013:459.

3 — 3. oktoobri 2007. aasta otsus EÜ artikli 81 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/38.710 – Bituumen (Hispaania)).

4. Piisab, kui meelde tuletada, et 3. oktoobril 2007 tegi Euroopa Komisjon vaidlusaluse otsuse, milles ta tuvastas, et apellandid osalesid sitke bituumeni valdkonda puudutavas mitmes kokkuleppes ja kooskõlastatud tegevuses, mis seisnes turu jagamises ja hindade kooskõlastamises. Komisjon leidis, et mõlemad tuvastatud konkurentsipiirangud, nimelt turu jagamise ja hindade kooskõlastamise horisontaalkokkulepped kuulusid juba oma laadi poolest EÜ artikli 81 kõige raskemat liiki rikkumiste hulka, millega saab kohtupraktika kohaselt põhjendada rikkumise „väga raskeks" kvalifitseerimist vaid selle laadi arvestades, ilma et oleks vajalik, et vastav tegevus hõlmaks konkreetset geograafilist piirkonda või et sellel oleks konkreetne mõju.[4]

5. Üldkohtu kantseleisse 19. detsembril 2007 esitatud hagiavalduses vaidlesid apellandid vastu otsuse sisule ning palusid otsuse osaliselt või täies ulatuses tühistada.

6. Vaidlustatud kohtuotsuses nõustus Üldkohus kolmanda tühistamisväitega, lähtudes õigusvastasusest järelduse puhul, et apellandid osalesid järelevalvesüsteemis ja hüvitamise süsteemis seoses kartelli liikmete poolt turu ja klientide jagamise kokkulepete rakendamisega. Üldkohus tühistas vaidlusaluse otsuse osaliselt, niivõrd kuivõrd otsuse artiklis 1 tuvastati apellantide seotus mitme kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevusega Hispaania bituumeniturul, ning artiklis 3 kohustati apellante lõpetama vaidlusaluse otsuse artiklis 1 tuvastatud rikkumine.

7. Üldkohus leidis siiski, et apellante võib pidada vastutavaks rikkumise kahe eespool viidatud koostisosa eest (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 626). Oma järelduses tugines ta Petrogali, seejärel Galp Energía España bituumeni müügijuhi V. C. avaldusele (edaspidi „V. C. avaldus")[5]. Sel põhjusel tõdes Üldkohus, et puudus alus muuta trahvi lähtesummat (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 630). Seevastu pidas Üldkohus vajalikuks kergendavate asjaolude alusel vähendada trahvi rohkem, kui seda tegi komisjon (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 632). Seega vähendas Üldkohus trahvisummat täiendavalt 4% võrra, mis lisandus vaidlusaluses otsuses juba 10% võrra vähendamisele (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 635). Üldkohus lükkas tagasi poolte ülejäänud tühistamisväited, sealhulgas viienda väite, et õigusvastane oli järeldus, et nad osalesid hindade kooskõlastamises (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 450–456)[6].

III. **Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded**

8. Euroopa Kohtu kantseleisse 22. novembril 2013 esitatud apellatsioonkaebusega paluvad apellandid Euroopa Kohtul:

— esimese võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja vaidlusaluse otsuse artiklid 1–3 apellante puudutavas osas ja/või vähendada apellantidele määratud trahvi summat,

— teise võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse uue sisulise otsuse tegemiseks,

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

4 — Vaidlusaluse otsuse põhjendus 500. Mis puudutab nende osalemist rikkumises, siis leidis komisjon, et Galp Energía España SA ja Petróleos de Portugal, SA vastutasid solidaarselt 8 662 500 euro tasumise eest; Galp Energia, SGPS, SA vastutas solidaarselt 6 435 000 eurotasumise eest. Galp Energia España SA-d ja Petróleos de Portugal SA-d peeti rikkumises osalenuks ajavahemikus alates 31. jaanuarist 1995 kuni 1. oktoobrini 2002, samas kui Galp Energía, SGPS, SA-d peeti rikkumises osalenuks 22. aprillist 1999 kuni 1. oktoobrini 2002.

5 — Vt vaidlustatud kohtuotsus, punktid 87 ja 215. Oma avalduses kinnitas V. C. järgmiste sõnadega, et apellandid ei ole kunagi olnud seotud järelevalvesüsteemiga: „Ma tõin esile Euroopa Komisjoni etteheite, mille kohaselt Galp Energia España […] osales asfalti suhtes rakendatud järelevalve süsteemi ja hüvitamise mehhanismi toimimises. See ei pea paika. Seda kinnitab juba pelk asjaolu, et olenemata Galp Energia España müügimahust ei ole meile kunagi hüvitist makstud […]. Tõsi on see, et teatud hetkel ma tuvastasin teatud liiki hüvitamise mehhanismi, milles osalesid asfalti üle läbirääkimistel osalejad, kuid mulle ei olnud kunagi teada, et need äriühingud olid selle süsteemiga seotud. Järelikult ei ole Galp Energia España […] kunagi olnud seotud ühegi hüvitamismehhanismiga."

6 — Selle tulemusel vähendati GALP Energía España, SA-le ja Petróleos de Portugal (Petrogal), SA-le määratud trahvi summat 8 277 500 euroni, samas kui Galp Energia, SGPS, SA-le määratud trahvi summat vähendati 6 149 000 euroni.

9. Komisjon palub jätta apellatsioonkaebuse rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellantidelt.

10. Pooled esitasid Euroopa Kohtule oma kirjalikud seisukohad ning nad kuulati ära 15. aprillil 2015 aset leidnud kohtuistungil.

IV. **Üldkohtu poolt apellantide vastutuse tuvastamine kui apellatsioonkaebuse teise väite analüüsi lähtepunkt**

A. *Lühiülevaade täielikust pädevusest*

11. Oma teises väites, mis on jagatud kolmeks osaks, leiavad apellandid, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 626 ja 630 õigusnormi. Viidates paljudele põhimõtetele ja menetlusnormidele, heidavad apellandid Üldkohtule tegelikult ette konkreetset tegu, nimelt pärast vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist koostatud dokumendi, st V. C. avalduse arvessevõtmist selleks, et tuvastada apellantide vastutus rikkumise mehhanismi kahe koostisosa eest.[7]

12. Ma märgin aga kõigepealt, et Üldkohus lähtus V. C. avalduse arvessevõtmisel oma täielikust pädevusest.

13. Seega tuleb meelde tuletada, et Üldkohtule antud täielik pädevus täiendab ELTL artiklis 263 ette nähtud seaduslikkuse kontrolli. Nagu on Euroopa Kohus otsustanud, siis „seaduslikkuse kontrolli täiendab täielik pädevus, mis on liidu kohtule antud ELTL artikli 261 kohaselt määruse nr 1/2003 artikliga 31. Kohtul on lisaks karistuse pelgale seaduslikkuse kontrollile õigus asendada komisjoni hinnang enda omaga ja järelikult määratud trahv või karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada”[8]. Kohtupraktikas on täpsustatud, et kohus on pädev otsust muutma isegi komisjoni rikkumise puudumisel.[9] See võimaldab tal eelkõige konkurentsiõiguse valdkonnas mitte ainult tühistada või jätta jõusse trahvi ja selle summat, vaid ka seda suurendada või vähendada.

14. Nii annab täielik pädevus kohtule õiguse vaidlustatud akti muuta ka seda tühistamata, et kõiki faktilisi asjaolusid arvesse võttes muuta näiteks määratava trahvi summat.[10] Siiski ei ole kõiki täieliku pädevuse teostamise viise määratletud.[11]

15. Ma märgin, et kohtuotsustes Chalkor *vs*. komisjon[12] ja KME Germany jt *vs*. komisjon[13] tõi Euroopa Kohus selgelt välja, et Üldkohtu teostatav täieliku pädevuse kontroll tähendab nii õiguslike kui faktiliste asjaolude kontrollimist, samuti seda, et tal on pädevus hinnata tõendeid, tühistada vaidlusalune otsus ning muuta trahvisummat.[14]

7 — Kolmanda väite analüüsimisel heitis Üldkohus komisjonile ette, et ta ei tuvastanud õiguslikult piisavalt apellantide osalemist rikkumise kahes koostisosas. Seetõttu tühistas Üldkohus selles ulatuses vaidlusaluse kohtuotsuse.

8 — Kohtuotsus KME Germany jt *vs*. komisjon (C-272/09 P, EU:C:2011:810, punkt 103).

9 — Kohtuotsused Groupe Danone *vs*. komisjon (C-3/06 P, EU:C:2007:88, punkt 61) ning Prym ja Prym Consumer *vs*. komisjon (C-534/07 P, EU:C:2009:505, punkt 86).

10 — Kohtuotsused Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs*. komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punkt 692); Prym ja Prym Consumer *vs*. komisjon (C-534/07 P, EU:C:2009:505, punkt 86) ning JFE Engineering jt *vs*. komisjon (T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, EU:T:2004:221, punkt 577).

11 — Vt üksikasjalikuks analüüsimiseks kohtujuristi ettepanek, Wathelet, kohtuasi Telefónica ja Telefónica de España *vs*. komisjon (C-295/12 P, EU:C:2013:619).

12 — C-386/10 P, EU:C:2011:815.

13 — C-272/09 P, EU:C:2011:810.

14 — See aspekt on üliloluline käesoleva kohtuasja jaoks, arvestades Üldkohtu arutluskäigu alust, nagu see on toodud käesoleva ettepaneku punktis 12.

16. Lisaks leidis Euroopa Kohus samuti, et ELTL artiklis 263 ette nähtud seaduslikkuse kontroll, mida täiendab määruse (EÜ) nr 1/2003 [15] artiklis 31 ette nähtud täielik pädevus trahvisumma osas, ei ole vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta") artiklis 47 sätestatud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte nõuetega. [16]

B. *Üldkohtu arutluskäik ja vastutuse tuvastamine*

17. Kuna Üldkohtu arutluskäigu mõistmine on apellatsioonkaebuse teise väite analüüsimisel minu arvates oluline, teen ma apellatsioonkaebuses esitatud konkreetsete väidete käsitlemiseks ettepaneku analüüsida arutluskäiku, mille Üldkohus esitas hagiavalduse kolmanda ja üheksanda väite analüüsimisel esimeses kohtuastmes.

18. Üldkohtule esitatud kolmandas väites vaidlesid apellandid vastu oma osalemisele järelevalvesüsteemis ja hüvitamise mehhanismis.

19. Analüüsi tulemusel nõustus Üldkohus kolmanda väitega osas, milles komisjon pidas apellante vastutavaks kogu rikkumise eest, kuigi komisjon ei tõendanud õiguslikult piisavalt, et nad osalesid rikkumise kahes koostisosas. Sama institutsioon ei tõendanud ka, et nad olid teadlikud eespool viidatud kahe koostisosa olemasolust või et vähemalt ei olnud võimalik, et nad nendest osadest ei teadnud, selleks et ta oleks saanud nõuetekohaselt tugineda ühe ja vältava rikkumise mõistele. Üldkohus tühistas seega vaidlusaluse otsuse artikli 1 osas, milles tuvastati apellantide seotus mitme kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevusega Hispaania bituumeniturul.

20. Kuna Üldkohus tugines ühe ja vältava rikkumise mõistele [17], siis tuleb meelde tuletada, et ettevõtja, kes konkurentsivastase tegevusega osales ühes ja mitmeosalises rikkumises, mille eesmärk oli aidata kaasa rikkumise toimepanemisele tervikuna, võib ühtlasi olla vastutav teiste ettevõtjate poolt toime pandud tegude eest. See on nii juhul, kui on tõendatud, et kõnealune ettevõtja nõustus oma vastava tegevusega panustama kõigi osavõtjate ühistesse eesmärkidesse ja et ta oli teadlik kavandatavast õigusvastasest tegevusest või teiste ettevõtjate poolt sellise tegevuse elluviimisest samadel eesmärkidel, või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma. [18]

21. Seevastu, kui liidu kohus tuvastab, et komisjon ei ole õiguslikult piisavalt tõendanud, et ettevõtja oli ühe ja vältava rikkumise moodustavatest konkurentsivastastest tegevustest ühes osaledes teadlik teiste kartellis osalejate muust konkurentsivastasest tegevusest samadel eesmärkidel või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma, siis võib ta sellest teha ainult ühe järelduse, et nimetatud ettevõtjat ei saa pidada vastutavaks selle muu tegevuse ja seega kogu ühe ja vältava rikkumise eest ning et vaidlustatud otsus on põhjendamata ainult selles osas [19]. Sellega seoses tuleb tõdeda, et kohtuotsuses Soliver *vs.* komisjon näis Üldkohus äsja olevat suhteliselt nõudlik ühes ja vältavas rikkumises osalemise tõendamise suhtes [20].

15 — Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205).

16 — Kohtuotsus KME Germany jt *vs.* komisjon (C-272/09 P, EU:C:2011:810, punkt 106).

17 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, punkt 82).

18 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, punktid 41 ja 42); komisjon *vs.* Aalberts Industries jt (C-287/11 P, EU:C:2013:445, punkt 63) ning Siemens jt *vs.* komisjon (C-239/11 P, C-489/11 P ja C-498/11 P, EU:C:2013:866, punkt 242).

19 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, punkt 47).

20 — T-68/09, EU:T:2014:867. Selles kohtuasjas leidis Üldkohus, et komisjon ei olnud tõendanud Soliver NV osalemist rikkumises. Otsuse osaline tühistamine ei olnud mõeldav, kuna komisjon jättis kvalifitseerimata hagejate osalemise rikkumises, mistõttu Üldkohus tühistas komisjoni otsuse täies ulatuses.

22. Käesoleval juhul otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 273 ja 279, et komisjon lähtus apellantide vastutuse puhul kõigist rikkumise koostisosadest, sealhulgas osalemine järelevalvesüsteemis ja hüvitamise mehhanismis. Lisaks märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 286, et apellantide vastutuse tuvastamisel ei tuginenud komisjon mitte *ühelegi elemendile peale selle, mis puudutab osalemist* eespool viidatud rikkumise koostisosades. Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 272 ja 280 leidis aga Üldkohus, et apellantide osalemine rikkumise kahes koostisosas ei ole tõendatud.

23. Üht ja vältavat rikkumist puudutav eespool viidatud kohtupraktika võimaldab küll pidada ettevõtjat vastutavaks kogu rikkumise eest, kui ta oli rikkumisest teadlik või kui selle olemasolu ei saanud olla talle teadmata.

24. Sellegipoolest tuvastas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 289 sõnaselgelt, et komisjon ei lähtunud sellest, et apellandid olid teadlikud järelevalve ja hüvitamise süsteemist, ega asjaolust, et need koostisosad ei saanud neile teadmata olla. Kohtuotsuse punktis 290 Üldkohtu esitatud hinnangu kohaselt ei ole vaidlusaluses otsuses tõendatud seda, et isik oli rikkumisest teadlik, ega asjaolu, et rikkumine ei saanud olla talle teadmata.

25. Lõpuks *välistas* Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 291 *võimaluse eeldada, et nad olid rikkumisest teadlikud* oma rolli tõttu kartellis. Seetõttu järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 292, et apellantide vastutus järelevalvesüsteemi ja hüvitamise mehhanismi eest ei olnud tõendatud.

26. Selleks et ületada lünk vaidlusaluses otsuses, tugines komisjon Üldkohtu sõnul V. C. avaldusele. Üldkohus lükkas selle avalduse kõrvale vaidlustatud kohtuotsuse punktides 294 ja 295. Ta leidis, et kuigi avaldus kinnitas tagantjärele, et apellandid olid tegelikult teadlikud hüvitamise mehhanismist, siis on samuti tõsi, et *Üldkohus ei saa seaduslikkuse kontrollimise käigus asendada komisjoni põhjendust uue põhjendusega*. Lisaks otsustas ta, et igal juhul ei võimaldanud see avaldus kõrvaldada vaidlusaluse otsuse õigusvastasust.

27. Seda arutluskäiku tuleb vaadelda koos apellantide vastutust puudutava järeldusega, milleni Üldkohus jõudis esimeses kohtuastmes esitatud üheksanda väite raames.

28. Üldkohtus esitatud üheksandas väites ei nõustunud apellandid sellega, et vaatamata rikkumises nende väga piiratud osalemisele ei vähendatud trahvi. Siinkohal tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 606 meelde, et – nagu on tuvastatud esimeses kohtuastmes esitatud kolmanda väite osas – komisjon ei jätnud mitte üksnes tõendamata apellantide osalemist rikkumise kahes koostisosas, milleks on järelevalve ja hüvitamise süsteem, vaid ta ei toonud välja ka piisavaid andmeid, mis võimaldaksid tal tuvastada nende vastutuse nende kahe koostisosa eest.

29. Vaatamata eespool meelde tuletatud kaalutlustele, järeldas Üldkohus siiski V. C. avaldusest, et apellandid *olid teadlikud* hüvitamise mehhanismist, mis kinnitab Üldkohtu hinnangul, et apellandid olid teadlikud järelevalvesüsteemist, kuna hüvitamise mehhanismi ei saanud olemas olla ilma järelevalvemehhanismita. Vaidlustatud kohtuotsuse punktist 624 ilmneb, et Üldkohus tegutses selles osas oma täieliku pädevuse alusel.

30. Vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 610–626 tuleneb, et Üldkohus tugines V. C. avaldusele, selleks et kindlaks teha apellantide vastutus rikkumise nende kahe koostisosa eest. Lõpuks selgub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 627, et nendest asjaoludest lähtuvalt analüüsis Üldkohus apellantidele määratud trahvide summasid.

31. Just need Üldkohtu arutluskäigu vastuolulised punktid on käesoleva apellatsioonkaebuse teise väite ese.

V. **Täielik pädevus ja *ne ultra petita*põhimõte**

A. *Poolte argumendid*

32. Teise väite esimeses osas kinnitavad apellandid, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta ületas oma pädevust ja tegi otsuse *ultra petita*, kuna esitades omal algatusel väite, mida ei olnud teinud ei apellandid ega komisjon [21], pidas ta neid vastutavaks EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise kahe koostisosa eest, nimelt selle eest, et neile oli hüvitamise mehhanism teada, ning selle eest, et järelevalvesüsteem oli ootuspärane [22].

33. Üldkohus tegi käesolevas asjas *ultra petita* otsuse, kuna komisjon ei tuginenud otsuses nendele põhjendustele, neid põhjendusi ei esitatud apellantide tühistamisväidetes ning need ei olnud ühegi kohtuvaidluse ese, välja arvatud V. C. avalduse vastuvõetavuse aspektist.

34. Komisjon kinnitab omalt poolt, et Üldkohtul oli oma täieliku pädevuse teostamisel trahvi suuruse üle otsustamise käigus õigus arvesse võtta seda, et apellandid olid teadlikud järelevalve ja hüvitamise mehhanismidest, sest tegemist on faktilise asjaoluga. V. C. avalduse osas leiab komisjon, et Üldkohtul oli avaldust trahvi suuruse üle otsustamisel õigus arvesse võtta [23], eelkõige kuna kohtupraktika kohaselt on lubatud võimalus kasutada „sellise täiendava teabe esitamist ja arvessevõtmist, mille mainimine otsuses ei ole sellisena nõutav" [24]. Lõpuks on komisjon arvamusel, et väide ei ole tulemuslik, kuna Üldkohus vähendas juba trahvi summat. [25]

B. *Hinnang*

35. Vaidlus puudub selles, et liidu kohus, kellel paluti lahendada tühistamishagi, on seotud *ne ultra petita* põhimõttega, mis tuleneb väljendist „*ne eat iudex ultra petita partium*", mille kohaselt on kohtul keelatud lahendada küsimust, mis väljub poolte nõuetest. Vastavalt kõnealusele põhimõttele ei tohi tühistamise otsus ületada hageja nõude piire. [26] Kohtul ei ole õigust hagi põhieset muuta ega omal algatusel tõstatada väiteid, välja arvatud erandlikel juhtudel, kui avalik huvi nõuab kohtu sekkumist. [27] Liidu kohtul on õigus ja vajaduse korral ka kohustus tõstatada omal algatusel mõned väited, mis käsitlevad sisemist õiguspärasust. [28]

21 — Apellandid tuletavad meelde, et menetlus Euroopa Liidu kohtutes on võistlev. Seega on vaidluse poolte ja üksnes nende (välja arvatud avalikul huvil põhinev väide) ülesanne esitada tühistamisväited (vt kohtuotsus KME Germany jt *vs.* komisjon, C-389/10 P, EU:C:2011:816, punkt 131). Samuti leidis Euroopa Kohus kohtuasjas ThyssenKrupp Nirosta *vs.* komisjon (C-352/09 P, EU:C:2011:191), et Üldkohtu ülesanne piirdub talle esitatud argumentide läbivaatamisega.

22 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 626.

23 — Kohtuotsus Prym ja Prym Consumer *vs.* komisjon (C-534/07 P, EU:C:2009:505, punkt 86).

24 — Kohtuotsus KNP BT *vs.* komisjon (C-248/98 P, EU:C:2000:625, punkt 40).

25 — Täiendavalt 4%, mis lisandus varem komisjoni poolt 10% suurusele vähendamisele, selleks et arvesse võtta hageja rikkumises vähem korrapärast või aktiivset osalemist.

26 — Vt kohtuotsused Meroni *vs.* Ülemamet (46/59 ja 47/59, EU:C:1962:44, lk 783, eelkõige lk 801); Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, punkt 24) ja Comunità montana della Valnerina *vs.* komisjon (C-240/03 P, EU:C:2006:44, punkt 43) ning kohtujuristi ettepanek, Kokott, kohtuasi komisjon *vs.* Alrosa, punktid 146–148 (C-441/07 P, EU:C:2009:555).

27 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Roodhuijzen (T-58/08 P, EU:T:2009:385, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika). Kohtupraktikast tuleneb siiski, et kuigi poolte määratletud vaidluse raames tuleb liidu kohtul otsustada üksnes poolte nõuete üle, ei pea ta piirduma ainuüksi argumentidega, mille pooled on oma väidete toetuseks esitanud, kuna vastasel korral võib ta sattuda olukorda, kus ta on sunnitud oma otsuses tuginema vääradele õiguslikele kaalutlustele (kohtuotsus ETF *vs.* Michel, T-108/11 P, EU:T:2013:625, punktid 42 ja 51).

28 — Oluliste menetlusnormide rikkumine ja pädevuse puudumine ELTL artikli 263 tähenduses kujutavad endast avalikul huvil põhinevat väidet, mille peab omal algatusel tõstatama liidu kohus (vt kohtuotsus Ungari *vs.* komisjon, T-240/10, EU:T:2013:645). Põhjenduse puudumine kuulub formaalsete õiguspärasuse väidete hulka. Siiski tuletan ma meelde, et avalikul huvil põhineva väite omal algatusel tõstatamise eesmärk ei ole kõrvaldada hagiavalduse puudust, vaid tagada sellise õigusnormi järgimine, mis selle olulisuse tõttu ei ole poolte käsutuses, ning seda mis tahes menetlusstaadiumis. Väidete omal algatuses tõstatamise küsimust tuleb siiski eristada poolte nõudeid puudutava *ne ultra petita* põhimõtte ulatusest.

36. Tuleb märkida, et *ne ultra petita* põhimõte kui dispositiivne põhimõte kehtib kogu oma ulatuses vaid tsiviilõiguslikes menetlustes. Seevastu avalik-õiguslikes menetlustes, mille hulka kuulub ka konkurentsiõigust puudutav menetlus, on selle ulatust raskem piiritleda. Nimetatud põhimõttel ei ole minu arvates oma rolli, vaid see hõlmab üldise õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele üht aspekti. Nagu on öelnud kohtujurist Léger, ei ole kohus oma rollis sugugi passiivne ega piirdu vaid „poolte suuvoodriks" olemisega.[29] Ma märgin nimelt, et keeld omal algatuses esitada väiteid kehtib vaid tühistamisvaidlustes, see tähendab seaduslikkuse kontrollimisel. Seevastu ei ole keelul sarnast rolli täieliku pädevuse puhul.

37. Seetõttu tekib mul küsimus, kuidas kohaldada *ne ultra petita* põhimõtet täieliku pädevuse korral, kuna käesolev kohtuasi puudutab sisuliselt käesoleva kohtuasja keskmesse kuuluva pädevuse piire. Kohtuotsuses Groupe Danone *vs.* komisjon märkis Euroopa Kohus, et „ühenduse kohtul on õigus teostada oma täielikku pädevust, kui *ta peab lahendama trahvisumma küsimust* ning kui seda pädevust võib teostada nii selle summa vähendamiseks kui suurendamiseks".[30]

38. Siinkohal tekib kaks eraldiseisvat tõlgendusvõimalust. Ühelt poolt võib väita, et selleks et Üldkohus saaks kasutada oma täielikku pädevust, peab pool tõstatama trahvisumma küsimuse sõnaselgelt ja täpselt *hagiavalduse nõuetes*. Teiselt poolt võib Euroopa Kohtu seisukohast samuti tuletada, et on piisav, kui trahvisumma küsimus on *vaidluse ese ja seda arutatakse väidetes*. Küsimus on eriti tähtis, kuna täieliku pädevuse rakendumine võrdub Üldkohtu pädevusega suurendada trahvi, samas kui pooled on palunud trahvi vaid vähendada.[31]

39. Ne ultra petita põhimõtte kohaldamine täieliku pädevuse raames ei ole ühene, kuid näib toetavat kohtuotsuses Groupe Danone *vs.* komisjon toodud esimest tõlgendusvõimalust, nimelt et trahvisumma peab olema *nõuete ese*. Nii otsustas Euroopa Kohus kohtuotsuses komisjon jt *vs.* Siemens Österreich jt, et Üldkohus tegi otsuse *ultra petita*, kui ta tühistas komisjoni otsuse ühe punkti ja muutis määratud trahve, hõlmates need ühe summaga, mis kuulub poolte poolt solidaarselt tasumisele.[32] Lisaks lükkas Euroopa Kohus kohtuotsuses Alliance One International *vs.* komisjon tagasi väite *ne ultra petita* põhimõtte rikkumise kohta ja toonitas, et vaatamata hagiavalduses nõude puudumisele palus pool teise võimalusena vähendada trahvisummat, mis oli määratud ühele teisele kartelliosalisele solidaarselt tema endaga, ning et tema väidetega oli nimelt põhjendatud trahvi vastav vähendamine.[33]

40. Eespool toodut arvestades leian ma, et apellantide esitatud väited ei puuduta tegelikult *ne ultra petita* põhimõtte rikkumist või ebaõiget väite omal algatusel tõstatamist. Igal juhul on need väited minu hinnangul tingitud vaidlustatud kohtuotsuse valest tõlgendamisest. Nagu ma juba märkisin, puudutavad apellantide esitatud argumendid Üldkohtu täieliku pädevuse ulatust, kuivõrd tuvastades apellantide vastutuse kartelli kahe koostisosa eest, tuvastas ta tegelikult vaidlusaluse rikkumise.

41. Kui apellantide esitatud väiteid tuleb siiski käsitada nii, et need puudutavad *ne ultra petita* põhimõtte rikkumist, siis piisab, kui selles osas märkida, et esimeses kohtuastmes esitasid just apellandid V. C. avalduse, selleks et tõendada, et nad ei osalenud järelevalve ja hüvitamise mehhanismides. Üldkohtule esitatud nõuetes palusid apellandid esiteks tühistada vaidlusaluse otsuse

29 — Kohtujuristi ettepanek, Léger, kohtuasi parlament *vs.* Gutiérrez de Quijano y Lloréns (C-252/96 P, EU:C:1998:157, punkt 36).

30 — C-3/06 P, EU:C:2007:88, punkt 62, kohtujuristi kursiiv. Vt samuti kohtujuristi ettepanek, Poiares Maduro, sama kohtuasi (C-3/06 P, EU:C:2006:720, punktid 46–50).

31 — Sellega seoses vt kohtuotsused Shell Petroleum jt *vs.* komisjon (T-343/06, EU:T:2012:478) ning InnoLux *vs.* komisjon (T-91/11, EU:T:2014:92).

32 — C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, punkt 129.

33 — C-679/11 P, EU:C:2013:606, punktid 103–107.

täielikult. Teise võimalusena palusid nad tühistada vaidlusaluse otsuse artiklid 1–3 apellante puudutavas osas ning lisavõimalusena vähendada apellantidele vaidlusaluse otsuse artikliga 2 määratud trahvi [34]. Mis puudutab komisjoni nõudeid, siis on selge, et esimeses kohtuastmes palus ta jätta hagiavalduse rahuldamata.

42. Nagu on eespool meelde tuletatud, tühistas Üldkohus vaidlusaluse otsuse osaliselt ja vähendas komisjoni määratud trahvi. Sel viisil analüüsituna ei ole vaidlustatud kohtuotsuses rikutud ühtegi õigusnormi, mis puudutab *ne ultra petita* põhimõtte rikkumist. Seetõttu teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku lükata teise väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi.

VI. **Täielik pädevus ja õigus õiglasele kohtulikule arutamisele**

A. *Poolte argumendid*

43. Teise väite teises osas kinnitavad apellandid, et Üldkohus eiras õigust õiglasele kohtulikule arutamisele (mis hõlmab poolte võrdsuse põhimõtet) ja kaitseõigusi, täpsemalt võistlevuse põhimõtet, kui ta kohtuotsuse punktides 624–626 järeldas, et oma täieliku pädevuse kasutamisel peab ta arvesse võtma V. C. avaldust, et tuvastada apellantide vastutus selle eest, et nad osalesid järelevalvesüsteemis ja olid teadlikud hüvitamise mehhanismist.

44. Üldkohus rikkus õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, eelkõige poolte võrdsuse põhimõtet, ning kaitseõigusi, sealhulgas võistlevuse põhimõtet, kui ta enne otsuse tegemist ei teatanud apellantidele täpselt uue väite laadi ega põhjendusi kooskõlas nõuetega, mis on ette nähtud Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EIÕK) artiklis 6 ning harta artiklites 47 ja 48.

45. Komisjon vaidleb apellantide argumentidele vastu, toonitades asjaolu, et V. C. esitatud tõendeid rikkumisest teadmise kohta mainisid esimest korda apellandid. Seega on apellantide poolt absurdne väita, et nad ei saanud nendest tõenditest olla teadlikud. [35]

B. *Hinnang*

1. Sissejuhatavad märkused

46. EIÕK artikli 6 lõikega 1 tagatud õigus õiglasele kohtulikule arutamisele on liidu õiguse üldpõhimõte, mis käesoleval ajal on ette nähtud harta artikli 47 teises lõigus. Artiklis 47 sisalduv tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte hõlmab erinevaid elemente, mille hulka kuuluvad muu hulgas kaitseõigused, poolte võrdsuse põhimõte ja õigus pöörduda kohtusse.

34 — Vt vaidlustatud kohtuotsus, punkt 87.

35 — Kohtuotsus 1. garantovaná *vs.* komisjon (T-392/09, EU:T:2012:674, punktid 78 ja 79).

47. Mis puudutab võistlevuse põhimõtet, siis on selge, et see põhimõte kuulub kaitseõiguste hulka. Seda kohaldatakse igas menetluses, mille tulemusel võib ühenduse institutsioon teha otsuse, mis mõjutab tuntaval määral isiku huve.[36] Poolte võrdsuse põhimõte, mis tuleneb õiglase kohtuliku arutamise mõistest endast, tähendab kohustust anda kummalegi poolele mõistlik võimalus oma seisukoha, sealhulgas tõendite esitamiseks tingimustes, mis ei asetaks ühte neist oma vastasega võrreldes oluliselt ebasoodsamasse olukorda.[37] Nimetatud põhimõttele saab tugineda komisjoni algatatud karistuse määramise menetlustes.[38]

48. Konkurentsiõiguses on minu arvates oluline arvestada, et *nimelt komisjon peab esitama tõendid rikkumise kohta, mille ta tuvastab, ning tooma välja tõendid, millest selgub* õiguslikult piisavalt, et esinevad rikkumise koosseisu tunnused. Kohtusse esitatud hagis peab nimelt hageja esile tooma vaidlustatud otsuse vaidlustatavad osad, sõnastama sellekohased väited ning esitama tõendid, mis võivad endast kujutada kaalukaid tõendeid, mis kinnitavad, et tema väited on põhjendatud.[39]

2. V. C. avalduse Üldkohtu poolt arvessevõtmise hindamine täielikust pädevusest lähtuvalt

49. Vaidlustatud kohtuotsusest ilmneb, et V. C. avaldus koostati 6. detsembril 2007 ehk pärast vaidlusalust otsust ning et apellandid lisasid avalduse Üldkohtule esitatud hagiavaldusele ja esitasid Üldkohtu toimikusse.[40] Komisjon tugines avaldusele oma kirjalikes dokumentides.[41] Avaldust peeti Üldkohtus vastuvõetavaks. Apellandid tuginesid avaldusele samuti eelkõige Üldkohtule esitatud neljandas väites.[42]

50. Ma tuletan meelde, et konkurentsiasjades kaitseõiguste tagamiseks on nõutav, et asjassepuutuv ettevõtja saab haldusmenetluses tõhusalt esitada oma seisukoha nende väidetavate faktiliste asjaolude ja dokumentide tõelevastavuse ning asjakohasuse kohta, millele viitab komisjon selleks, et põhjendada oma väidet EÜ asutamislepingu rikkumise toimepanemise kohta.[43] Vastuväiteteatis on üks dokumentidest, mis võimaldab uurimise all oleval ettevõtjal teada saada, millised tõendid on komisjonil, ning anda kaitseõigustele täieliku tõhususe.[44]

51. Nagu aga toonitab komisjon, tuleneb kohtupraktikast, et „pool, kes ise tõi välja kõnealused faktilised asjaolud, sai eeldatavasti täielikult nende asjaolude esitamisel välja tuua nende võimaliku asjakohasuse kohtuasja lahendamise seisukohalt"[45].

52. Selles osas puudub vaidlus, et trahvisummaga seoses täieliku pädevuse teostamisel peab Üldkohus võtma aluseks kuupäeva, mil ta teeb oma otsuse. Nii tuleb eristada *ühelt poolt* olukordi, kus Üldkohus võttis arvesse lisadokumente või -andmeid, millest komisjon ei lähtunud[46], või isegi andmeid, millest komisjon ei olnud otsuse tegemise hetkel teadlik, ning *teiselt poolt* olukordi, kus Üldkohus tegi kindlaks rikkumise ja võttis arvesse kartelliosaliste vastutust, mida kas komisjoni otsuses sõnaselgelt eitati või mille komisjon jättis tõendamata.

36 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 50).

37 — Kohtuotsus Otis jt (C-199/11, EU:C:2012:684, punktid 46–49, 71 ja 72).

38 — Vt eelkõige kohtuotsus LR AF 1998 *vs.* komisjon (T-23/99, EU:T:2002:75, punkt 171).

39 — Kohtuotsus KME Germany jt *vs.* komisjon (C-272/09 P, EU:C:2011:810, punktid 104–106).

40 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 293.

41 — Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 293 ja 612.

42 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 320.

43 — Vt eelkõige kohtuotsus Archer Daniels Midland *vs.* komisjon (C-511/06 P, EU:C:2009:433, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 — *Ibidem* (punkt 86 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 — Kohtuotsus 1. garantovaná *vs.* komisjon (T-392/09, EU:T:2012:674, punktid 78 ja 79).

46 — Kohtuotsus Shell Petroleum jt *vs.* komisjon (T-343/06, EU:T:2012:478, punktid 176, 220 ja 232).

53. Mis puudutab täiendava teabe arvessevõtmist, siis tuleneb kohtupraktikast, et „Üldkohus on ELTL artiklis 261 ja määruse nr 1/2003 artiklis 31 kehtestatud täieliku pädevuse teostamisel pädev hindama trahvisumma kohasust, tuginedes muu hulgas lisateabele, mida ei ole vastuväiteteatises või komisjoni otsuses mainitud”[47].

54. Nagu toonitas kohtujurist Wathelet oma ettepanekus kohtuasjas Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon, peab Üldkohus seega ise hindama, kas trahv on sobiv ja proportsionaalne, ning on kohustatud ise tuvastama, et komisjon võttis arvesse kõiki trahvi arvutamiseks asjakohaseid asjaolusid, arvestades, et Üldkohus peab sellega seoses saama ka uuesti läbi vaadata faktid ja asjaolud, mis hagejad talle on esitanud.[48]

55. Selleks võib Üldkohus arvesse võtta ka asjaolusid, millest komisjon ei olnud vaidlusaluse otsuse tegemisel teadlik.[49] Nii võtab Üldkohus arvesse komisjoni otsusest hilisemaid asjaolusid, eelkõige mis puudutab ettevõtja finantsolukorda.[50]

56. Sellest vaatenurgast ei lähe V. C. avalduse arvessevõtmine vastuollu kaitseõiguste ega võistlevuse põhimõttega, isegi kui avaldusele Üldkohtu omistatud väärtus ei ole ühetähenduslik.[51] Esiteks, arvestades, et avaldus oli vaidlusalusest otsusest hilisem, ei saa see dokument vastuollu minna komisjoni esitatud tõenditega ning teiseks võeti avaldus aluseks asjaomaste ettevõtjate vastutuse põhistamiseks. Eespool viidatud kohtupraktikat arvestades näib siiski minu arvates, et lubatud peaks olema avalduse enese arvessevõtmine, kui oma täielikku pädevust teostav Üldkohus kaalub sanktsiooni.[52]

57. Igal juhul erineb olukord käesolevas asjas minu hinnangul sellest, milles tehti kohtuotsus komisjon *vs.* Edison[53], milles Euroopa Kohus jättis muutmata Üldkohtu arutluskäigu, mille kohaselt komisjoni otsuses arvesse võetud asjaolu oli niisugune, mida ei olnud ära toodud vastuväiteteatises ja mille suhtes ei olnud Edison SpA-l võimalust avaldada haldusmenetluses oma seisukohta. Seega otsustas Üldkohus õigesti, et seda asjaolu ei võinud kõnealuse äriühingu suhtes kasutada.[54]

3. Täieliku pädevuse põhimõtte ja kaitseõiguste riivamine apellantide vastutuse tuvastamisega Üldkohtu poolt

58. V. C. avalduse formaalse arvessevõtmise probleemistikku tuleb siiski eristada sellest, mis puudutab viisi, kuidas Üldkohus kasutas seda avaldust, see tähendab, millised on tagajärjed, mis Üldkohus sellega sidus, ning millisel eesmärgil ta seda avaldust kasutas. Vaidlustatud kohtuotsusest küll tuleneb, et Üldkohus võttis avaldust arvesse trahvi hindamisel, kuid sellega tuvastas Üldkohus apellantide vastutuse, ilma et viimaseid oleks ära kuulatud.

47 — *Ibidem* (punkt 220).

48 — C-295/12 P, EU:C:2013:619, punkt 129.

49 — Kohtuotsus Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251, punktid 249–256), milles võeti arvesse asjaolu, et Totali kontsern ei kontrollinud enam kõnealust ettevõtjat, mistõttu ei olnud hoiatava mõju alusel trahvi suurendamine enam põhjendatud.

50 — Kohtuotsus Nováckе chemické závody *vs.* komisjon (T-352/09, EU:T:2012:673) seoses avaldusega, mille kohaselt trahvi maksmine ei kahjusta ettevõtja jätkusuutlikkust, ning kohtuotsus Reagens *vs.* komisjon (T-30/10, EU:T:2014:253, punkt 305) finantsseisundit puudutavate asjaolude kohta.

51 — Hindade kindlaksmääramise selgituseks tuleneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 405, et kõnealune avaldus „ei saanud mingil juhul olla vastuolus tõenditega, mis ei pärine eespool analüüsitud asjaolude asetleidmise ajast ja mis pärinevad sellest ajast ning mille komisjon tõi välja selleks, et põhjendada hagejate osalemist hindade kooskõlastamist puudutavas tegevuses”.

52 — Lisaks pean ma tarvilikuks meelde tuletada, et Euroopa Kohus otsustas, et sõltumata asjaolust, et Üldkohus ei teatanud pooltele oma kavatsusest arvesse võtta täiendavat trahvi vähendamist, on see aspekt hõlmatud õigusliku hinnanguga, mida Üldkohtul on õigus anda oma täieliku pädevuse teostamisel, ilma et ta enne kohtuotsuse kuulutamist sellest pooltele teataks (vt kohtuotsus Alliance One International *vs.* komisjon, C-679/11 P, EU:C:2013:606, punkt 110).

53 — C-446/11 P, EU:C:2013:798.

54 — Euroopa Kohus viitas kohtuotsuses komisjon *vs.* Edison analoogia alusel kohtuotsusele Papierfabrik August Koehler jt *vs.* komisjon (C-322/07 P, C-327/07 P ja C-338/07 P, EU:C:2009:500, punktid 34–37).

59. Erinevalt komisjonist olen ma arvamusel, et järeldused, mille Üldkohus tegi sellest dokumendist, ei ole pelk faktiline asjaolu. Vastupidi, see on iseäranis oluline kaitseõiguste järgimise seisukohast. Nagu kohtujurist Kokott märkis kohtuasjas komisjon *vs.* Alrosa, võib Üldkohus teha „üllatava otsuse" mitte ainult siis, kui ta annab kohtuasjas hinnangu asjaolude alusel, millest pooled ei olnud teadlikud, vaid ka siis, kui ta konkreetsel juhul annab hinnangu lähtudes asjaoludest, mis olid pooltele küll teada, kuid mida sellisena ei olnud kohtumenetluses käsitletud.[55]

60. Käesoleval juhul on aga oluline, et V. C. avaldust arvesse võttes muutis Üldkohus inkrimineeritava teo kvalifikatsiooni, nagu see oli tuvastatud komisjoni otsuses.

61. Tõendades tegevust, et tuvastada apellantide vastutus, ületas Üldkohus täieliku pädevuse piire. Seda tehes tuvastas kohus rikkumise, mida komisjon ei olnud tõendanud. Sellest seisukohast näib vaidlustatud kohtuotsuse punkti 621 tõttu, milles kõiki eespool viidatud norme rikkudes leidis Üldkohus, et täiendav teave võib puudutada rikkumise tuvastamist, ning vaidlustatud kohtuotsuse punkti 622 tõttu näib vaidlustatud kohtuotsuse tühistamine olevat põhjendatud.

62. Lisaks on vaidlusaluse kohtuotsuse põhjendused teravas vasturääkivuses. Nii on Üldkohtu punktis 614 tuvastatud, et Üldkohus ei saa komisjoni kasutatud ekslikku põhjendust asendada täiesti uue põhjendusega. Samas tuvastab Üldkohus punktis 626 apellantide vastutuse rikkumise kahe koostisosa eest.

63. Samamoodi on minu arvates kunstlik ja seega vale, kui Üldkohus eristab vastutuse tuvastamist „trahvi eesmärgil" ja vastutuse tuvastamist kui sellist. Vaidlus puudub aga selle üle, et trahv on sanktsioon eelnevalt tuvastatud vastutuse eest. Nii ei teki selle eelneva tuvastamiseta trahvi suuruse küsimust. Seega lammutas Üldkohus kõigepealt komisjoni tuvastatud rikkumise osadeks, enne kui ta selle üheksanda väite raames ümber sõnastas, ületades sellega oma täieliku pädevuse piire.

64. Lõpuks näib mulle, et sellega rikkus Üldkohus ka kaitseõigusi, iseäranis võistlevuse põhimõtet, kuna ta ei andnud pooltele võimalust olla ära kuulatud seoses vastutusega, mille ta ise tuvastas.

65. Täielikule pädevusele on aga seatud piirid. Kuigi tühistamispädevus on piiratud vaidlusaluses otsuses aluseks võetud rikkumisega, ei anna täielik pädevus Üldkohtule siiski õigust tuvastada rikkumisi, millest komisjon vaidlusaluses otsuses ei lähtunud.[56]

66. Järelikult tuleb teise väite teise osaga nõustuda. Arvestades leitud vea olulisust, peab see minu hinnangul kaasa tooma vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise.

VII. **Tõendite moonutamine**

67. Tuvastatud vea laadi tõttu puudub minu arvates otsuse tegemise vajadus teise väite kolmanda osa suhtes. Seega käsitlen ma kolmandat osa vaid täiendavalt. Siinkohal olgu märgitud, et apellandid kinnitavad, et pidades apellante vastutavaks rikkumise kahe koostisosa eest, moonutas Üldkohus kohtuotsuse punktis 626 tõendeid ja rikkus süütuse presumptsiooni põhimõtet. Järeldus põhines V. C. avalduse mittetäielikul tsiteerimisel, millest ilmnes selgelt, et V. C. ei olnud teadlik otsuse esemeks oleva hüvitamise mehhanismi laadist.

68. Lisaks jääb V. C. avalduse põhjal täielikult lahtiseks hetk, millest alates sai ta teada „teatud liiki hüvitamise mehhanismi olemasolust". Komisjoni hinnangul ei moonutanud Üldkohus vastupidi aga V. C. avalduses toodud andmeid.

55 — C-441/07 P, EU:C:2009:555, punktid 151 ja 152.

56 — Vt selle kohta kohtuotsus Tokai Carbon jt *vs.* komisjon (T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03, EU:T:2005:220, punkt 370).

69. Selles osas tuleb meelde tuletada, et kui apellant väidab, et Üldkohus on moonutanud tõendeid, peab ta ELTL artikli 256 lõike 1 teise lõigu, Euroopa Kohtu põhikirja artikli 51 esimese lõigu ning Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punkti d kohaselt täpselt osutama tõenditele, mida Üldkohus on moonutanud, ning tooma välja hindamisvead, mis tema arvates on Üldkohtu selle moonutamiseni viinud.[57]

70. Niisuguse moonutamisega on tegemist juhul, kui ilma uusi tõendeid uurimata ilmneb, et olemasolevatele tõenditele antud hinnang on ilmselgelt väär.[58] Siiski näib, et teise väite kolmandas osas pakuvad apellandid välja V. C. avalduse teistsuguse tõlgenduse kui see, millest lähtus Üldkohus. Käesolevas asjas toodud argumendid ei võimalda siiski jõuda järeldusele, et Üldkohus ületas ilmselgelt nende tõendite mõistliku hindamise piire.[59]

71. Neid asjaolusid arvestades tuleb teise väite kolmas osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

VIII. **Kohtuasja Üldkohtusse tagasi saatmine**

72. Ma märgin, et apellandid paluvad apellatsioonkaebuses tühistada vaidlusaluse otsuse artiklid 1–3 neid puudutavas osas või vähendada trahvisummat.

73. Euroopa Kohtu põhikirja artikli 61 esimesest lõigust tuleneb, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud, võib Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse tühistamise korral teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab. Arvestades aga Üldkohtu tehtud viga, ei ole käesolevat kohtuasja minu arvates selles menetlusstaadiumis võimalik lõplikult lahendada.[60] Ma olen eelkõige arvamusel, et pooltel ei olnud piisavalt võimalusi esitada Üldkohtule oma seisukohti järelduste kohta, mille Üldkohus oma täieliku pädevuse raames tegi V. C. avalduse suhtes. Seetõttu teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse.

IX. **Ettepanek**

74. Neil kaalutlustel ja ilma et see mõjutaks apellatsioonkaebuse teiste väidete analüüsimist, teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku nõustuda teise väite teise osaga, mis toob minu hinnangul kaasa kohtuotsuse Galp Energía España jt *vs.* komisjon (T-462/07, EU:T:2013:459) tühistamise ja kohtuasja Üldkohtule tagasisaatmise. Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.

57 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Aalberts Industries jt (C-287/11 P, EU:C:2013:445, punkt 50).

58 — Kohtuotsused PKK ja KNK *vs.* nõukogu (C-229/05 P, EU:C:2007:32, punkt 37) ning Lafarge *vs.* komisjon (C-413/08 P, EU:C:2010:346, punkt 17).

59 — Vt analoogia alusel kohtuotsus Activision Blizzard Germany *vs.* komisjon (C-260/09 P, EU:C:2011:62, punkt 57).

60 — Erinevalt nimelt kohtuasjast komisjon *vs.* Verhuizingen Coppens, vt kohtujuristi ettepanek, Kokott, sama kohtuasi (C-441/11 P, EU:C:2012:317, punktid 43–46).